

Bu günlərdə Misir Ərəb Respublikasının Bakıdakı səfirliyinin Mədəniyyət və Təhsil Əlaqələri Mərkəzində xalq yazıçısı Anarın ərəb dilinə tərcümə olunmuş seçilmiş əsərlərindən ibarət kitabının təqdimat mərasimi keçirildi.

Tədbiri açan Misir Ərəb Respublikasının Azərbaycandakı səfirliyinin Mədəniyyət və Təhsil Əlaqələri Mərkəzinin müdiri Əhməd Sami Elaydi tədbir iştirakçılarını salamlayaraq dedi:

- Artıq 18 ildir ki, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Misir Mədəniyyət Mərkəzinin istiqamətlərindən biri də həm Misirin, həm də Azərbaycanın görkəmli ziyalıların, elm xadimlərinin həyatı və yaradıcılığıdır. onların əsərləri ilə Misir oxucularını məlumatlandırmaqdan ibarətdir.

Azərbaycanın xalq yazıçısı Anarın seçilən əsərlərindən ibarət toplusun ərəb dilinə tərcümə olunması sevindirici bir həlaldır. Bu toplusu nəinki Misir, eyni zamanda geniş coğrafi ərazini əhatə edən 22 ərəb dili dövlət və 500 milyon əhəlinin oxuması üçün nəzərdə tutulmuşdur. Kitab 362 səhifədən ibarətdir. Kitab on üç hekayəni özündə birləşdirir. İlk səhifəsində yazıçı Anarın həyatı haqqında qısa məlumat verilir. Kitabda həmçinin yazıçı Çingiz Aytmatovun Anar haqqında "Tale onu müasir etmişdir" yazdığı məlumat var. Bundan başqa kitabı ərəb dilinə tərcümə edən Əbdür-Rəhman Əbdür-Rəhman əl-Xamisinin qələmiylə yazdığı müqəddimə verilir. Kitabda "Keçən ilin son gecəsi", "Asqılıqda işləyən qadının söhbəti", "O gecənin səhəri", "Mən, sən, o və telefon", "Gürcü fəmiliası", "Dağ dağa rast gəlməz", "Marallarım", "Yaxşı padşahın nağul", "Mütləq görüncəyəyik", "Qırmızı limuzin", "Vahimə", "Otel otağı" kimi əsərlər yer almışdır.

Xalq yazıçısının yaradıcılığına nəzər salan hər kəs onun reallığa və cəmiyyətdə olan problemlərə maraq göstərməsini aydın görür. Bundan əlavə o, həm də Azərbaycan xalqının tarixində mühüm rol oynamış tarixi şəxsiyyətlərə də maraq göstərir.

Yaradıcılığında toxunduğu mövzuların müxtəlifliyini aydın şəkildə görmək olar. Belə ki, o adi gündəlik həyatdan tutmuş, global xarakterli hadisələrə qədər mövzulara toxunur. Onun əsərlərində mədəni və etik məsələlərə yanaşı xalqı narahat edən ictimai və siyasi məsələlər də öz əksini tapır.

Anar yaradıcılığında məkan məfhumunun bir qədər fərqli olduğunu görə bilərik. Hekayə və ədəbi əsərlərindəki hadisələr nəinki bir məkanda cərəyan etmiş, hətta bir sıra şəhər və ölkələri əhatə edir. O, Bakı, Naxçıvan, Qarabağ və Türkiyəyə səyahət edir. Hekayə məkan hətta bir mənzil, kiçik otaq, qatar, yol, küçə, gəmi ola bilər. O, bununla Azərbaycan və yaxud türk insanının həyatını bütün hissələri və mövqeyi ilə ümumi şəkildə təsvir etmişdir.

Anar ədəbi əsərlərini müxtəlifliyi ilə seçilir. Onun həm hekayələri, həm romanları, həm də pyesləri var.

Yazıçı Anar Azərbaycanda və bütün Türk dünyasında ədəbiyyatda yüksək mövqeyə malikdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, Anar yeni Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində ən mühüm ədəbi mərhələnin qabaqcıllarından biri hesab edilir.

Bu gün əlimizdə olan tərcümə ərəb ədəbiyyatı ilə Azərbaycan ədəbiyyatı arasında birləşdirici bir körpü hesab edilir. Bu tərcümə ərəb dili oxucusuya türk ədəbiyyatının böyük yazıçılardan birinin yaradıcılığına qorx olmağa imkan verir.

Sonra Fələstin Dövlətinin ölkəmizdəki fəvqəldə və səlahiyyətli səfir Nəsir Əbdül Kərim A.Rahim kitab haqqında öz təəssüratlarını bölüşür. Azərbaycan yazıçılarının

əsərlərinin ərəb dilinə çevrilərək nəşr edilməsinin vacibliyini vurğuladı: "İlk növbədə Misir Ərəb Respublikasının Azərbaycandakı səfiri xanım Suzan Cəmilə, Misir Mədəniyyət və Təhsil Əlaqələri Mərkəzinin rəhbəri cənab Əhməd Sami Elaydi və Azərbaycanın böyük yazıçısı Anar müəllimə bu məclisi təşkil edib və bizləri dəvət etdiklərinə görə dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanla ərəb ölkələri arasında münasibət, həmrəylik çox

ilişkilərimizin gəlişmələrindən ətrafı söz aça bilər. Bildirdi ki, hətta XII əsrdə böyük Azərbaycan şairləri Nizami Gəncəvinin, Mücərrəddin Beyləqaninin və başqalarının yaradıcılığı ərəb ölkələrində geniş şöhrət tapmışdır. Misirli şair "böyük Füzulinin adı dünyada ərəb öglunun da çıxması yadından" - deyə öz ehtiramını bildirdi: "Bu baxımdan Azərbaycanın görkəmli yazıçısı Anarın ərəb dilinə tərcümə olunmuş seçilmiş əsərlərinin işıq üzünə gəlməsi həm təbii, həm də əlamətdar bir

lari"nin dünyanı, xüsusilə Müsəlman Şərqi üçün bu möhtəşəm dilinə nəşri, hər şeydən əvvəl, bizim ədəbiyyatımız üçün ciddi hadisədir, şərəf işidir... Ərəblər, ərəbdilli oxucular üçünsə Azərbaycan ədəbiyyatı, Azərbaycan ictimai, mədəni, mədəni həyatı, Azərbaycan insanının daxili aləmiyə görkəmli bir yazıçının təqdimində yaxından (və obyektiv) tanış olmaq mümkündür.

Anar müəllim öz geniş yaradıcılıq imkanları, zəngin dünya görüşü, yüksək ziyalı mə-

Ədəbiyyatımız üçün ciddi hadisə, şərəf işi

Xalq yazıçısı Anarın ərəb dilində nəşr olunmuş seçilmiş əsərləri təqdim olundu

yüksək səviyyədədir. Bu gün biz bir daha bunun şahidi oluruq. Burada Azərbaycanda akkreditə olunmuş ərəb ölkələrinin səfirləri və diplomatlar iştirak edirlər. Anar müəllimin seçilmiş əsərlərindən ibarət toplusun ərəb dilinə tərcümə olunmasını alqışlayırıq. Azərbaycanın böyük yazıçısının əsərlərinin ərəb dünyasında, ərəb oxucuları tərəfindən oxunması üçün atılmış bu addım bütünlüklə ərəb dünyası üçün böyük töhfədir. Məhz bu kitabın sayəsində ərəb oxucuları Azərbaycan ədəbiyyatı ilə daha yaxından tanış olacaqlar. Anar müəllim haqqında çox danışmaq olar. O, Azərbaycan ədəbiyyatında öz sözünü deymiş bir şəxsiyyətdir. Mən yazıçıya uzun ömür, cəsarət, daim yazıb-yaratmağı arzulayıram.

Ərəb ölkələrinin Azərbaycandakı səfirləri, diplomatları, eləcə də tanınmış ədəbiyyat və elm xadimlərimizin iştirak etdikləri tədbirdə çıxış edən Bakı Dövlət Universitetinin İlahiyyat fakültəsinin dekani, akademik Vəsin Məmmədallyev Misir - Azərbaycan əlaqələrinin tarixi bağlarından, ədəbi-mədəni

haldı.

AMEA-nın müxbir üzvü, millət vəkili Nizami Cəfərov da ölkələrimiz arasındakı ədəbi-mədəni əlaqələrin tarixi gəlişmələrindən və Anar yaradıcılığının üstün keyfiyyətlərindən bəhs etdi: "Gənc dostum - Misir Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri Əhməd Sami mənə təklif etdikdə ki, Anar müəllimin "Seçilmiş əsərləri"nin ərəbcə nəşrinin təqdimatında çıxış edim, əlbəttə, məmnuniyyətlə razılaşdım. Ancaq dedim, bir problem var ki, ərəbcə bilmirəm... Əhməd bəy - zərərətə özünəməxsus həssaslıqla reaksiya verib "hələ üç- dörd gün vaxt var, ərəbcəni öyrənərsiz" - dedi.

Mənə ona böyük şükrünas Aqafəngel Yefimoviç Krımski haqqında Rusiya ərəbşünasları arasında məşhur olan bir aforizmini xatırladım. Həmin aforizmdə deyilir ki, ərəb dili Allahın dilidir, onu bir Angel, bir Arxangel, bir də Aqafəngel bilir... Azərbaycanda da bu istedad Vasim Məmmədallyevə verilirdi...

Əlbəttə, Anar müəllimin "Seçilmiş əsər-

dənliyi ilə ədəbiyyatımızın dünyanı hər yerində təmsil etmək səlahiyyətini çoxdan qazanmış, əsərləri onlarla dillərə uğurlu tərcümə olunmuşdur. Və heç şübhə etməm ki, bu nəşr də böyük uğur qazanacaqdır.

Anar milli olduğu qədər də ümumşərəfi bir yazıçı - mütəfəkkirdir. O, bütün dünyada sülh, əmin-amanlıq, tərəqqi və insanpərvər idcyların hər kəsin şüuruna, həyatını altıncı-nəticəsiz hakim kəsiləməsinin tərəfdarı, təbliğatçısıdır.

Və yaradıcı fəaliyyətinin bir mühüm göstəricisi də uzun illər Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə məharətlə rəhbərlik etməsi, ağır zamanlarda Birliyin dağılmasına imkan verməməsi, onu çətin sınaqlardan keçirib haqiqi müstəqillik dövrünə gətirib çıxarmasıdır.

Anar müəllim böyük yazıçı - söz sənətkarı olduğu qədər də Azərbaycan ədəbiyyatının ciddi, təəsübəkə arasdırıcısıdır. "Dədə Qorqud"dan başlayaraq ədəbiyyatımızın etə bir aç-çox tanınan hadisəsi, şəxsiyyəti yoxdur ki, onun haqqında peşakar fikir söyləməmiş, nüfuzlu elmi-intellektual mövqə bildir-

ANAR

مختارات قصصية

məmiş olsun.

Ümumiyyətlə, Anar müəllim nə qədər çox dillərə tərcümə olursa, elə bilərəm ki, ədəbiyyatımıza, mədəniyyətimizə o qədər nüfuz, hörmət gətirər.

Və sözümlərin sonunda bu nəşrin gerçəkləşməsində zəhməti olan hər kəsə minnətdarlığımı bildirirəm. Heç şübhəsiz, Misir Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri, dostumuz Əhməd Samiyə də ayrıca təşəkkür düşür... Həm bu kitabın yüksək səviyyədə təqdiminə, həm də Azərbaycan - ərəb ədəbi-mədəni əlaqələrinin inkişafındakı xidmətlərinə görə...

Professor **Qəzənfər Paşayev** görkəmli yazıçıdan müdrik insan, ədalətli təşkilat rəhbəri kimi bəhs etdi: "Misir səfirliyinin və onun Mədəniyyət Mərkəzinin Anarın seçilmiş əsərlərindən ibarət toplusunu ərəb dilinə çevirərək çap etdirməsi əlamətdar hadisədir. Bu münasibətlə hər məqamda Azərbaycan xalqına üzəgəliyi gətirən görkəmli yazıçımız Anar müəllimi ürəkdən təbrik edirəm. 362 səhifəni əhatə edən bu möhtəşəm əsər ərəb dünyasının qapılarını Anar müəllimin üzünə taybatay açdı. Doğrudur, Anar keçmiş sovetlər məkanında və türk aləmində xalq yazıçısı Elçinlə bərabər ən çox tanınan və çap olunan yazıçımızdır. O, Qərbi aləmdə də tanınır. Əsərləri bir çox dillərə tərcümə edilib. Böyük Yaradan ona heç nəynən əldə edilməyən təfəkkür, müdriklik və qeyri-adi fəxr istedad bəxş etmişdir. Yaradıcılığının çoxşaxəli olması bununla qaynaqlanır. O, görkəmli nasir, rejissor, ssenarist, tərcüməçi, dramaturq və tədqiqatçıdır. Mən hələ onun şairliyini demirəm. Bu təvazökar insan bütün bunlarla yanaşı icimai xadimdir. Onun yerinə başqa birisi olsaydı, iddiası yerə-göyə sığmazdı. O isə iddiasız yaşamağı bacaran böyük ziyalı, böyük insandır.

30 ildir Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə rəhbərlik edir. Əgər Anar olmasaydı, bəlkə də acı bağırsaqlar kimi uzanıb gedən, mənəvi dəyərlərin heçə endirildiyi keçid dövründə Birlik dağılardı. Anar müəllimin nüfuzu və ulu öndərimizin qələm sahiblərinə qayğısı sayəsində Yazıçılar Birliyi təzyiqlərə sinə gərdi və fəaliyyətini davam etdirdi. Söz adamlarına rəhbərlik etmək çox çətindir. Anar müəllimə qədər Yazıçılar Birliyinə rəhbərlik edən çox görkəmli sənətkarlarımız 3-5, bəlkə də bir az çox dözmüş, kimi öz xahişi ilə, kimi də intriqanın qurbanı kimi vəzifədən uzaqlaşmışdı: Anar müəllim/nüfuzu, müdrikliyi və səbri ilə 30 ildir Birliyə rəhbərlik edir. Anar müəllim xalqın sevimli yazıçısıdır. Özü də o, bu sevgiyə gəncliyindən layiq görülmüş və indi də davam edir. Azərbaycanda saysız-hesabsız ailə övladının adını Anar qoymuşdur. Bu, həmin məhəbbətin təzahürüdür. Elə indicə İraq-türkman

Yazarlar Birliyinin katibi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin fəxri üzvü Əkrəm Fövri İraq Yazıçılar Birliyinin ödəlünü Anar müəllimə təqdim etdi. Yeri gəlmişkən, Anar Birliyimizə rəhbərlik etdiyi dövrdə İraq türkmanlarından 10-dan artıq şair və yazıçı Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə fəxri üzv seçilmişdir.

Onların əksəriyyəti professor Teymur Əhmədovun titanik zəhməti sayəsində ərəb-yə gələn möhtəşəm "Azərbaycan Yazıçıları" kitabına daxil edilmişdir.

Hörmətli səfirlər, şair, yazıçı və alimlər, bu mötəbər məclisin mötəbər iştirakçıları, mən sizin qarşınızda tam məsuliyyətlə bir məsələdən söz açmaq istəyirəm. Mən ingilis-Azərbaycan dilləri fakültəsini bitirmişəm. ABŞ və İngiltərədə ixtisasartırma kurslarında olmuşam. Nobel mükafatına layiq görülmüş yazıçıların əsərlərini oxumuşam və onları Anar müəllimin əsərləri ilə müqayisə etməyə qadırım. Anar müəllim 30 il ərzində Yazıçılar Birliyinə verdiyi enerjiyi tamamilə yaradıcılığa həsr etsəydi, bu təfəkkür, bu fitri istedadla dünyanın ən görkəmli yazıçılarından birinə çevrilər, siyasi baxışlar nəzərə alınmasa, Nobel mükafatına layiq görülərdi.

Sonda görkəmli yazıçımızın seçilmiş əsərlərindən ibarət böyük həcmli toplunu ərəb oxucularına təqdim edən Misir Ərəb Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyinə, səfirliyin Mədəniyyət və Təhsil Əlaqələri Mərkəzinin rəhbəri cənab Əhməd Sani El-yadiyə Anarşəvrlər adından minnətdarlığımı bildirirəm".

İraq-Türkman Şair və Yazıçılar Birliyinin rəhbəri **Fövzi Əkrəm Fövziyev** çıxış edərək dedi: "Hər dəfə doğma Azərbaycan gələndə xalq yazıçısı Anarın və professor Qəzənfər Paşayevi ziyarət etməyi özümüzdə vəfa borcu hesab edirik. Hər ikisi İraq-türkman ədəbiyyatının Azərbaycanda tanınması sahəsində böyük işlər görüb. Anar müəllimin tərtibçiliyi və ön sözü ilə Azərbaycanda nəşr edilən "Min beş yüz ilin Oğuz şeiri" antologiyasında türkman şairlərinə lazımınca yer ayrılıb. Bu, əsl sevginin və ruhdəşliyin ifadəsidir. 2007-ci ildə professor Qəzənfər Paşayevin tərtibçiliyi və ön sözü ilə böyük şair, Anarın atası Rəsul Rzanın "Ağlayan çox, gülən az" adlı kitabı Kərkükdə nəşr olunub. Həmin kitabda Rəsul Rzanın kərküklü qıza həsr etdiyi "Ağlama, gözəl qız" şeiri yer alıb. Böyük şairin "Rənglər" silsiləsi ərəb dilinə çevrilərək çap edilib. Bu baxımdan Anarın əsərlərinin ərəb dilinə çevrilməsi, nəşr edilməsi ənənədən gəlir, tarixi kökə bağlıdır".

Professor **Tofiq Məlikli** çıxışında dedi: "11 əsr öncə islam dinin qəbul edən biz türklər, çox keçmədən orta qumşulman mədəniyyətini formalaşdıraraq uluslardan biri olmuşuq. O dövrlərdə ərəblər, farslar, türklər və başqa müsəlman xalqları arasında geniş mədəni və ədəbi bağlar olub. Yazıqlar olsun ki, XX əsrdə məlum səbəblər üzündən bu əlaqələr zəifləmişdir. Bu səbəbdən Anarın əsərlərindən ibarət kitabın ərəbcəyə tərcümə olmasını və Misirdə çap edilməsini yüksək qiymətləndirirəm. Arzu edirəm ki, ərəb dünyasının Naqib Məhvuz, Mahmud Dərviş və başqaları kimi ünlü yazıçıların əsərləri azərəcə tərcümə olunsun.

Mən Anarın kitabının işıq üzü görməsi münasibətini, həm görkəmli yazıçımızı, həm də kitabın tərcüməçisini və əməyi keşən hər kəsi ürəkdən təbrik edirəm".

Sonda xalq yazıçısı **Anar** ərəb dilində seçilmiş əsərlərinin işıq üzü görməsində və tədbirin keçirilməsində əməyi olanlara, yaradıcılığı barədə xoş söz söyləyənlərə, tədbir iştirakçılarına təşəkkür etdi.

Sərvaz